Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Széchényi-utcza SIMON-ház Kunz József ur kereskedésével szemben.

Hirdetmények,
előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASAGI LAP.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen **naponként** a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:
Othasábos petitsor egyszeri beigtatásáért 5 kr
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyilttér 4 hasábos petitsorért 20 kr.

Hirdetést vagy reclamot magában foglalt ujdonság sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891. Debreczen, Szerda Május 13. 93. szám.

Andrássy emléke.

Kállay Béni közös pénzügyminiszter emlékbeszéde a magyar tudományos akademiában gróf Andrássy Gyula felett nemcsak a köteles kegyelet és hálás megemlékezés ténye, hanem egyszersmind nem mindennapi jelentőségü politikai esemény is, és mint ilyen lesz mindenfelé a megfontolás és méltánylás tárgya.

A napisajtó, mely a nagy halott szellemének ismételten lerótta a kegyelet adóját, ma azon kötelességgel áll szemben, hogy Kállay emlékbeszédét politikai jelentősége szerint taglalja.

Mert mind ama fényes vivmányok daczára, melyeket neki köszönünk, terméketlen lett volna Andrássy élete, ha elmulasztaná a nemzet, müveiből levezetni a történelmi tanitásokat jövő politikai fejlődése számára.

Mesterien inaugurálta Kállay ez irányt fényes emlékbeszédében. Andrássy politikai egyéniségének fejlődési menetét az államférfiui birálat szempontjából vette szemügyre Kállay és tette fieyelmessé a nemzetet ama örökségre, melyet gróf Andrássy Gyulának mintegy politikai végrendelete gyanánt kell tekinteni.

Magyarország ma a dualisztikus monarchia keretében nagyhatalmi állásnak örvend, mely dicsőséges rangot biztosit neki az európai kulturnépek tanácsában. Képzeljük a magyar államot eloldva a dualisztikus köteléktől, mely őt Ausztriával összeköti, és romba dült mai, sokak által irigyelt, európai állásunk minden feltétele.

Az 1867-iki mű volt az, miáltal elnyerte európai jelentőségét Magyarország; és a ki e müvet ingatja, az tudva vagy öntudatlanul elősegiti nemzetközi állásunk szétaprózását és európai befolyásunk összezsugorodását.

A történelemből meritette Andrássy azt a tanitást, hogy Magyarországnak és Ausztriának egy közös történelmi missziót kell teljesiteniök s e feladat teljesitése végett egymásra vannak utalva. Mert ha négy évszázad leforgása alatt még oly gyakran keletkeztek is viszályok egyrészt Magyarország, másrészt Ausztria vagy az uralkodóház közt, mindig nyomban követte azokat az őszinte kibéküles, melyet mind a két fél őszinte örömmel üdvözölt s mely mind a kettőnek jólétét előmozditotta.

Ez a folytonos ujrakibéküles pedig a világtörténelem intése; a jelen azt látja ebből, hogy Magyarország csak törhetlen egységben az uralkodóházzal és örökös tartományaival lelheti fel üdvét, és hogy nemzeti jövőnk követelményét képezi az, hogy a közjogi alapot soha megingatni ne engedjük.

A második, ami Andrássy államférfiui müködésének tanulmányozásából ered, annak megismerése, hogy Ausztria és Magyarország egész multjuk által arra vannak utalva, hogy csatlakozva Nyugateurópához uttörője legyenek Kelet felé a nyngati czivilizáczió terjesztésének. A hármas szövetség biztositja monarchiánknak a nyugati egyensuly fenntartására irányzott erélyes közremüködés előnyeit; boszniai állásunk képesit bennünket, hogy az európai czivilizáczió állásait mintegy ad oculos demonstráljuk a balkáni népeknek.

A ki befolyással akar birni a Keleten, annak a Keleten kell ténykedni. Hogy ezt tehessük, megszálltuk Boszniát, de semmiféle hóditási vágy sem játszott közre.

Mig Oroszország, akárhol lép is fel a Keleten, a bennszülött népek nemzeti és állami sajátosságát támadja meg, addig monarchiánk érintetlenül hagyja azok önállóságát s egyetlen törekvése az, hogy a czivilizáczió előrehaladását közvetitse, a Balkánra. Keleti politikánknak jövőre is ez lehet s lesz egyedüli tartalma.

Két kitünő államférfi kiáltja ezt hozzánk: Andrássy fájdalom már befejezett élete által; Kállay, hál' Istennek még mindig hangzó szavai s az egész világ által elismerőleg méltányolt tényei által.

Közegészségügy és a város tisztántartása.*)

II.

A turfával való tisztitási rendszert a mi folyóviznélküli helyzetünkben, mint egyedül mentőeszközt kell tekintenünk, — melylyel sikerrel védekezhetünk a viz által le nem vezethető facaliak betegségeket terjesztő, talaj és levegő szenyező hatása ellen; sőt ezen rendszer segitségével a hulladékokat, mint hasznos trágyaanyagot értékesithetjük kövérítésre mi már nagyon is rászorult szántóföldeinken.

A turfával való tisztitási rendszert az is ajánlja minden más rendszerek felett, hogy alkalmazasa kevesebbe kerül, mint az a primitiv módszer, melylyel jelenleg nálunk tisztogatják a pöczegödröket. A jelenlegi árnyékszékek könnyen és olcsóan átalakithatók turfa rendszerre, sőt az ilyen árnyékszékek berendezése olcsóbb, mint a vizvezetéseké.

Párhuzamot vonva a turfaszék (melyja vizclosethez hasonló kiállitásu) és a vizcloset között, az előbbinek előnye következőkben nyilvánul:

1. A vizvezeték és medenczék mellőzhetők lévén, berendezése olcsóbb; a már létező gödrök, ugy a falazatlanok, mint a csőhálózatosak turfa hintésre csekély költséggel berendezhetők.

2. Gondozása sokkal olcsóbb és kevesebb bajlódással jár.

Befagyás és ennélfogva a tisztitás és elmosás szünetelése itt szóba sem jöhet; épugy ki van zárva a cső megrepedése, mely rendesen jó hosszu időre büzhödtté teszi a levegőt és megfertőzteti a környéket.

A turfa által való leköté csak igen csekély mértékben szaporitja a hulladékokat; ellenben a viz-closeten való levezetés tizszeresre növeli az eredeti mennyiséget.

Elejét veszi a pöczegödrök tartalma rothadásának és a büzös levegő keletkezésének. (Viz-closetnél a büzös gőzölgést gátló készülék távolról sem hermetikus, tehát czéljának csak hézagosan megfelelő.)

Turfával való vegyités által elvesziti a hulladék undort gerjesztő alakját; nedvesség és szag nélküli, s mezőgazdasági czélokra fölötte becses anyaggá válik.

A fertőtlenitésre forditott minden kiadás mellőzhető, mert a turfa humussav tartalma folyvást áthatol a hulladék-halmazon. Bakteriologiai vizsgálatok egyébiránt fényesen kimutatták, hogy az egészségre veszedelmes képződmények melegágyukat mindenkor égvényes talajban lelik fel, mig ellenben a savany behatolása megvonja tőlük a tenyészet feltételeit.

Dumtsa Sándor a hazai sajtó által kellő méltatással fogadott röpiratában szakavatott tollal irja le a turfa alkatrészeit, termelését, beszerzési módját, meggyőző erővel fejtegeti a közegészség és a mezőgazdaság szempontjából való becsét, melylyel rendszeres alkalkalmazás által a köztisztaságra nézve bir.

A turfa tisztitási rendszer értéke és előnye nem pusztán képzeleti és elméleti, hanem a gyakorlat által van kipróbálva.

Németország nehány tartományában egy idő óta rendeleti uton kötelezővé van téve s ujabban Magyarországon is az országos közegészségügyi tanács, valamint a kormány figyelme komolyan fordult feléje.

Dumtsa Sándor okl. gazdász és Adler Károly okl. mérnök ugy Debreczen, mint az ország több más nagy városához nyujtottak be ajánlatot, mint egy, a realis müködés czéljából biztositott tőkével rendelkező társulat képviselői a hulladékok és szemetek fertőtlenitése, lekötése, eltakaritása és értékesithetése tárgyában.

Ők a köztisztitást egyelőre 10 évi időtartamra készek szerződésileg elvállalni.

A társulat kötelezi magát a háztulajdonosoknak turfahintő closeteknek kölcsönkép átengedésére, eredeti beszerzési áron eladására; saját jól fegyelmezett közegei által a turfahintő készülék rendbentartására, a trágya anyag rendszeres eltávolitására; a turfa szállitására és a turfahimlőkészülék megtöltésére minden háznál; a gödrök gondos kitisztitására; ott, ahol hintőkészülékek nem alkalmaztatnak, a gödröket a szükséghez képest rövid időszakokban évenkén és fejenként legalább is 55 kgr. turfával behinteti; az eltakaritási munkálatot lelkiösmeretesen teljesitteti.

Kölcsön dij fejében a társulat tulajdonát képező turfahintő készülékekért turfaállitásért, munkabérért a társulat részére következő illetékek volnának fizetendők:

Minden háztulajdonos, aki e berendezéseket ohajtja, évi illetéket fizet a tisztitásért, mely illeték azonban soha sem fogja meghaladni annak az összegnek a nagyságát

*Előzőleg lásd, lapunk máj. 2-ki 86-dik számát.

A „Debreczeni Ellenőr" tárczája.

A companisták.

— Jules Claretie beszélye. —

(Vége.)

III.

A szegény Dornoy igyekezett kibetüzni a férj beszédéből, hogy mi van abban egyéni és mi irodalmi értelmü; de nem birta megérteni munkatársának szándékát. Mauduit talán ürügynek használja a drámát s azért mondja el, hogy szemrehányást tehessen gyalázatossága miatt s elnevezhesse gazembernek? Valjon a keresett megoldásban nem rejlik-e gyászos tréfa?

Valjon egy megsértett férj-e ez, a ki mindent tud, vagy pedig egy felbuzdult iró, a ki idegesen az ötödik felvonás végét keresi?

Valóban nagy zavarban volt Dornoy, Hasonlitott a forgatagba került emberhez, a ki nem tudja, hol vesse meg a lábát. Ha csak tréfa ez, akkor halálos tréfa; ha azonban véletlenség, akkor ironikus dolog.

— Talán az ön szeretője, már tudniillik az a szerető, a kit meg akar ölni . . .

— Oh, rendkivüli módon!

— Jól van, megállapodtunk. Talán . . . De hátha van mentsége, mielőtt ily rendkivüli módon megölnök?

— Kinek?

— A szeretőnek.

— Miféle mentsége?

— Nem tudom . . . A szenvedély . . .

— Meg lehet zabolázni.

— A nő kaczérkodása.

— Eszre kellene tériteni a kaczért. Es különben a nő nem is volt kaczér. Az én gondolatom szerint (Mauduit nagyon hangsulyozta ezeket a szókat: az én gondolatom szerint) — becsületes asszony, a ki küzdött, könyörgött, szenvedett.

— Hiszi? — kérdé Dornoy naivul.

— En gondolom ugy — válaszolt a férj, — én gondolom ugy. Röviden, a mint már mondtam, azt keresem, hogy miképen boszulja meg magát a férj. Azt hiszem, hogy befalaztathatná a hütlen barátot saját szobájába.

— Balzac ismétlése lenne. Elcsépelt dolog és romantikus!

— De mikor én romantikus vagyok és büszke vagyok rá — válaszolt Mauduit, fölemelvén szürke fejét. No de talán természetesebbnek tartaná a revolvert?

— Az modernebb — mondá Léon.

— Hát vegyük a revolvert. Van itt talán revolvere?

— Nekem? . . . Nem. De hát minek a revolver? — dadogá Dornoy elhalványodva.

— Hogy megpróbáljuk, miképen kellene ezt a jelenetet megcsinálni? Egyszerüen azért. Gyakran el szoktam játszani egy-egy jelenetet, mielőtt megirom . . . Nincs itt revolver? . . . Kár.

Es hirtelen körültekintvén, mintha valami tragikus eszközt akarna keresni, öröm villant föl szemében.

— Ah! Megvan, megvan!

Es kinyujtá kezét a Zulooga-tőr felé mely Dornoy asztalán a papirok és a bronzok közt csillogott.

Léon, a férj csontos kezei közt látván az aranyozott és ezüstözött éles fegyvert, melyet Mauduit kiváncsian vizsgálgatott, mint egy ékszert, nem kételkedett többé.

A férj kihuzta aczélhüvelyéből a hegyes pengét.

— Ejnye — mondá, — itt egy jelmondat van. Hasta le muerte.

— Spanyolul van, — sóhajtá Dornoy lemondó hangon. Annyit jelent: egészen a halálig!

— Ez lehetne talán a czime az uj darabunknak. Igen, Calderon vagy Lope de Vega-féle drámáról ábrándozom. Saját becsületének orvosa, de modern, egészen modern darab.

— Becsületének homeopatha orvosa, — mondá Dornoy, — hogy mondjon valamit.

Mauduit nevetni kezdett, de ez a nevetés nagyon erőltetettnek, merevnek tetszett a fiatal ember fülének; a férj pedig félelmes figyelmességgel tovább vizsgálgatá a kis Zuloaga-tőrt.

Dornoyó próbált még egyet.

— Nos, — mondá — ön tehát határozottan ragaszkodik a szomoru végzethez? Jól van, nem kérem, hogy a férj megkegyelmezzen . . . Nem. De . . . . ha például nem tudná a dolgot . . . . ha minden jól végződnék . . .

— Ön tehát határozottan vigan akarja végezni? Lehetetlen. A férj nem ignorálhatja a dolgot, mert tudja. Es én azt mondom, hogy boszut akar állani. Kegyetlen boszut, Shakespeareit!

— Ah! — sohajtá Dornoy — Moliére bizonyosan jól végezte volna . . . És Labiche! Ön nagyon megfeledkezik Labicheről.

— Semmiről sem feledkezem meg, — válaszolá a férj. Semmiről és senkiről. De olyae megoldást akarok, mely bejárja és megreszkettesse Párist.

— Bejárja Párist? Bejárja?

És Dornay, bizonyos hypnotikus sejtelem folytán már olvasá, már látta az asztalán heverő lapok egyikében világos betükkel kinyomtatva e félelmes, tragikus szavakat: A Frochot-avenuei eset. A férj boszuja. Kitünő dráma! . . . Ez aztán a dráma!

— Fölteszem, — moedá hidegen Mauduit, — hogy egy szép reggelen megtalálják a szeretőt saját lakásán, szivében egy ehhez hasonló törrel.

— Mint a titkos biróságok korában?

— Mint a titkos biróságok korában. A szerető a harmadik felvonásban azt mondá a nőnek: egészen a halálig: . . Az ötödik felvonásban a férj azt feleli: Hasta la . . . hasta . . . elmondja a spanyol feliratot. Mit mond ön hozzája?

— Nagyon ügyes, válaszolt Dornoy, a ki előtt ugy tünt föl a kis fegyver a férj kezében, mint egy kis fekete vipera. Nagyon ügyes . . . És fölötte merész . . . merész . . .

— Nos tehát! — szólt Mauduit, — mit határozott ön?

— En?

— Igen. Melyik megoldást választja.

— Gondolkoznom kell még, — mondá Léon egy kissé megütközve. Megvallom, hogy mindebben nem találok semmi különösen vonzót, semmi megragadót.

— Ni, ni! — szólt egyszerre Mauduit Léenokoz lépve. Mi baja van?

(Még mindig kezében tartá a fegyvert.)

— Semmi, semmi, kedves barátom. Mi bajom lenne?

— Sápadt, mint a halál.

— Sápadt? Én?

— Nézzen a tükörbe.

— Nagyon rosszul aludtam az éjjel... Az álmatlanság... az idegek...

— Hát nincs chloral-hydratja? Küldeni fogok.

— Ne, ne, — vágott közbon Dornoy élénken, ne küldjön semmit! Nem veszek be semmit.

Tudta már, hogy mit fog küldeni ez az Othello, kéksavval kevert chloral-hydratot. Olyan megoldás lenne ez, a minőről még nem beszélt eddig Pierre.

— No de addig is igyék valamit, biztositom, hogy nem jól érzi magát. Van talán egy kis malagája?

amely a fölötte kezdetleges tisztitás és eltakaritás munkájáért, jelenleg fizettetik.

Minden egyes turfahintó készülékért 3. vagy 4 frt fizetendő.

Az illetékek beszedésével a városi hatóság bizatnék meg; az illetékek 10%-át a társulat a városnak engedi át járulék és kárpótlás czimén, az illetékek beszerzésével járó munkáért; egyéb községi illeték, mint adó, pótlék, esetleg sorompó- és hidhám a társulatra ki nem róható.

A társulat tekintettel a lakosság jólétét előmozditó czéljaira, a városi tanácstól a következőket kéri:

hogy a társulat Debreczen városában 15 évi tartalomra kizálagos engedély adassék hulladékok (fäcaliák) iparszerü eltakaritásra és értékesitésére;

hogy a társulat készülékeinek nemcsak a városi telkeken való alkalmazása engedtessék meg, de egész nyomatékkal oda is hasson a tanács, hogy ez a már létező lakóházakban is megtörténjék és uj épitkezéseknél általában kötelezőleg kiköttessék;

hogy az engedély tartamára a tanács a társulatnak mérsékelt évi haszonbér mellett lehetőleg a vasuti állomás közelében raktárak és egyéb épitkezések létesitésére alkalmas telket engedjen át;

hogy Debreczen város községi és köztisztasági, esetleg közrendészeti szabályrendeletében felvétessek mindazon határozmányok, melyek a köztisztitás sikeres keresztülvitele czéljából megkivántatnak; különösen pedig nyomatékosan kimondandó azon tilalom, hogy a pöczegödrök tartalmát csapadék, moslék vagy szenyvizek által higitani nem szabad.

A társulat kötelezi magát, hogy mihelyt az engedélyt megnyeri, a tanács által elfogadott tervek szerint, hat közárnyékszéket 5000 frt. értékben létesit és gondosan tart fenn, teljesen ingyen az engedély tartama alatt.

Ilyenekre nálunk már igen nagy szükség van.

Végül ajánlatot tesz a társulat a közterek, utczák tisztántartására, az itt felhalmozódó hulladékok eltávolitására is.

A hulladékoknak trágyaanyaggá feldolgozása végett egy 60—70 ezer frt. értékü gyárat épittetnének.

Ma általános a panasz a jelenlegi köztisztitási rendszer miatt és a köztisztasági vállalkozókra, akiknek továbbra való meghagyása mivel sem indokolható. Igaz, hogy a velök szerződés csak harmadfélév mulva jár le, de ha az türhetetlennek bizonyul, a városnak módjában áll, előbb is felbontani azt.

Addig van idő a Dumtsák ajánlatának alapos elbirálására. Az ő ajánlatuk ösmertetése által, a nagy közönségnek is alkalmat kivántunk szolgáltatni, hogy azt megösmerje és a felett itéljen.

Hisszük, hogy ez az itélet kedvező lesz és Debreczen város közönsége nem fog késni a reform behozatalával a közegészségügy és mezőgazdaságaink javitása érdekében.

Külföld.

Merénylet az orosz trónörökös ellen.

Meglepő hir érkezik Japán fővárosából, Tokioból. E szerint Miklós Alexandrevics nagy herczeg orosz trónörökös ellen egy japáni ember gyilkossági merényletet intézett s karddal sulyosan megsebesitette a trónörököst.

A távirat még csak annyit mond, hogy a seb nem élet-veszélyes, de más tekintetben az esetről, okairól valamint a gyilkosról nem ad semmi további tájékozást. Miklós nagyherczeg tudvalevőleg a mult novemberben Bécsen és Trieszten át a keletre utazott s azóta Afrika és Azsia fontosabb országaiban tanulmányi utat tett, melyről a jövő hó elején akart az északázsiai orosz birtokokon át haza indulni s julius utolsó napjaiban érkezett volna Pétervárra.

Itt kétségkivül rejtélyelyel állunk szemben. Mi birhatta rá a japáni embert, hogy egy előkelő idegen vendég életére törjön?

Hogyan juthatott a gyilkos a nagyherczeg közvetlen közelébe, még pedig fegyveresen, karddal kezében?

Elmulasztotta-e környezete azt az elővigyázatot, melyet egy idegen országban utazó trónörökössel szemben követni kell?

Vagy talán az a japáni nem is igazán japáni, hanem európai ember s itt is a nihilizmus müködött közre, mint a borkii vasuti szerencsétlenségben? Mindezek oly kérdések, melyekre a szük szavu távirat nem ad felvilágositást.

A trónörökös elleni merénylet emlékezetünkbe idézi azt a régi hagyományt, hogy a Romanov uralkodóházban a legidősebb fiu soha sem szokott trónra kerülni, hanem mindig előbb meghal, mint atyja. A mostani czár sem első, hanem másodszölött fia volt atyjának s csak bátyja halála után lett trónörökössé, utóbb czárrá.

Ez a szomoru eset ismétlődnék-e, mint évszázadok óta történt, a mostani trónörökösnél s ő is mint trónörökös idő előtt fejezi be ifju életét?

Napi hirek.

Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartatnak. — Az igtató, kiadó hivatal és az irattár a feleknek felvilágositásokat ád hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Nagy sétahangverseny vasárnap és ünnepnapokon d. u. 6 órakor a „Margit fürdő“ nagytermében.

Muzeum a kollegiumban nyitva van vasárnaponként délelőtt 10-től 12-ig.

Anyakönyvtár a kollegiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Nyilvános olvasóterem a kollegiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—7-ig.

Május 14. Hajduvármegye tavaszi közgyülése.

Május 18. Gyermekkiállitás H.-Szoboszlón.

Május 19. Elmaradt ujoncok utóállitása.

Május 19, 20, 21, 22. Képviselőválasztók névjegyzékének kiigazitása d. e. és d. u. városház nagytermében.

Május 21. Egyházkerületi közgyülés kezdete a főiskola tanácstermében.

Május 24. Iparos-kör közgyülése.

Május 27. Jogász majális a nagyerdői „Dobos“ pavillonban.

Május 30. Csokonai-kör tavaszi vigalma „Dobos-“ban.

Junius 1. Sajtóügyi végtárgyalás.

Junius 7. Debr. h.-nánási vasuttársaság közgyülése d. e. városházán.

Junius 10. Gazdász-juniális a „Dobos-“ban.

Grünwald Béla. Ami eddig csak szomoru sejtelelem volt, ma már megdöbbentő valósággá vált: Grünwald Béla meghalt. A magyar parlament és a magyar irodalom egyik kiváló müveltségü tagját vesztette el benne, a kit egyformán tiszteltek és szerettek barátai és politikai ellenfelei. Halála és az a mód, amelyen ez bekövetkezett, általános részvétet kelt az egész országban. Egy rendezett anyagi viszonyok között élő, müvelt lelkü s nagy reményekre jogositó politikus egy pár rövid hónap alatt az anyagi tönk szélére jut, önmagával meghasonlik s Páris legborzalmasabb házának: a Morguenak lakója lesz. Nyáry Pál és Vidats János öngyilkossága óta nem történt ily megdöbbentő eset. A táviró Párisból csak hiányos tudósitásokat hoz a halál körülményeiről, de a szomoru tény már kétségbevonhatatlan, hogy a Morgueban kiállitott holttestben Grünwald Bélát fölismerték. Hoyos gr. párisi nagykövetünknek Apponyi Albert gróthoz intézett táviratа szerint Grünwald holttestét agnoszkálták, s az erről fölvett hivatalos jegyzőkönyvet az osztrák magyar főkonzul közbenjárása mellett hitelesitették. A főkonzul fölkérte a rendőrséget, hogy Grünwald Béla holtestét addig ne temettesse el, amig Magyarországból a temetés iránt valami intézkedés nem történik. A rendőrség a kérelmet teljesiti. Hoyos rögtöni értesitést kért, vajjon a temetés Párisban történjék e, vagy pedig a halott hazaszállitása kivántatik. Gróf Apponyi Albert azt a jelentést tétte pártjának, hogy Grünwald legközelebbi rokonai nem ragaszkodnak a hazahozatalhoz, mert féltik Grünwald Béla édes anyját, akit e csapás ugyis teljesen megtört, hogy az itthoni temetés izgalmait nem tudná kiállani. Most már bizonyos, hogy ki az a titokteljes Gerard, aki Aponyinak már e hó 4-én táviratozott Grünvald közeli haláláról. Gerard senki más, mint Grünwald maga. Az eredeti távirat teljesen Grünvaldnak kezeirása. Grünvald Béla, utolsó óráit még sötét homály födi; nem tudják, hogy hol lakott, kikkel érintkezett, az sem tudni, hogy hol vannak málhái. Irományait valószinüleg a Szajnába dobta, mert semmi iratot nem találtak nála.

— **Az alsó-szabolcs-tiszai szabályozó társulat** ma d. e. közgyülést tartott a városháza nagytermében gr. Dessewffy Aurél elnöklete alatt. Jelen voltak: gr. Desseffy Aurél elnök, Zsendovics József alelnök, az egri főkáptalantól. Kovács Sándor főügyész (Debreczen), Osvárth Ferencz (Nádudvar), Dubraviczy Elek (ó-budai Quisztari uradalom) Kakas Kálmán (közalapitvány), Csohány László (Nánás), Uzonyi Péter (Hajdn-Böszörmény), Lukács Dezső (Nádudvar), Kegyes Imre, (gr. Andrássy Dénesért) Fialka Miksa (államvasutakért) Szokolay Emil miniszteri biztos és a társulat tisztviselői. A kögyülés a választmány határozatához képest jegyzőkönyvbe foglalta az elnöknek a választmány elhunyt buzgó tagja gr. Andrássy Manó felett mondott kegyeletes megemlékezését — A közgyülés a választmány egyébb határozatait is elfogadta, a melyekről mai terjedelmes tárgyalás miatt, bővebb tudósitást nem hozhatunk. Holnap azonban egyes lapok hibás közlésével szemben a valóságnak megfelelő részletes tudósitást adunk.

— **Hajduvármegye az állomositás mellett.** Hajduvármegye állandó választmánya tegnap délután tartott ülésében szintén a vármegyék államósitása mellett nyilatkozott és a holnap tartandó megyei közgyülés elé a következő tartalmu határozati javaslatot terjeszti. A vármegye közönsége a közigazgatás rendezését elodázhatatlan szükségnek tekinti s megbizik a törvényhozás bölcsességében és hazafiságban, hogy ezt a legczélszerübben viszi keresztül; reményli, hogy az államositás iránti törvényjavaslat a jó és gyors közigazgatás, az egyéni és közszabadság biztositása érdekeinek megfelelőleg fog elfogadtatni. Ezen indokoknál fogva Hajduvármegye közönsége a testvér törvényhatóságnak e tárgyban hozzáintézett megkereséseit tudomásul veszi és levéltárba téteti. Nagyon valószinü, hogy a holnapi közgyülés ezt a határozati javaslatot elfogadja. Az állandó választmány e javalata ellen ifj. Sóvágó Gábor fog elleninditványt benyujtani.

— **Puky Gyula** és a többi tiz kir. táblai elnök jótalált arczképét, életrajzi adatokkal együtt közli a „Vasárnapi ujság“ legközelebbi száma, — amely ezuttal is kitünik változatos, gazdag tartalmával és szép képeivel. — Hermann Ottóné Hell Miksáról a hires magyar csilagászról ir. akit egykoru kép után látunk magunk előtt tudományos müszerei között. Költemények. szépirodalmi munka, ismeret terjesztő czikkek, divat tudósitás stb. és az ezekhez csatolt illustrációk amelyik a müvelt magyar közönség eme legkedvesebb lapjának értékét.

— **Népesedés.** Debreczenben május 3-tól 9-ig terjedő héten született ev. ref. élve 19 fiu, 13 leány, halva 2 fiu. 2 leány, együtt 21 fiu, 15 leány =36 (30 törvényes. 6 törvénytelen. Egybekelt 5 pár R. kath. (160—163 anyak. t.) élve 3 fiu, 1 leány =4 (3 törvényes 1 törvénytelen. Izraelita (41—42 anyak. t-élve 2 törvényes fiu. Született összesen 26 fiu, 14 leány =40 gyermek. Meghalt ezen idő alatt 28 fi, 17 nőnemü =45 egyén. Ezek közül ev. ref 33. r. kath. 7, g. kath. 2 izr. 3.

— **Kereskedők figyelmébe.** Az egyptomi pénzügyminiszter kereskedői körökből hozzá intézett több rendbeli tudakozódásra az egyptomi hivatalos lap f. é. márczius 16-iki számában közhirré tette, hogy a vámok az Egyptom és Görögország közötti kereskedelmi szerződés megszünte után is további rendelkezésig a jelenleg érvényben álló vámtarifákban megállapitott magasságban fognak szedetni. Ehez képest a tőlünk Egyptomba vitt és eddig 9% értékvámmal kezelt áruk további rendelkezésig, 8%-os értékvámnak maradnak alávétve. Miről az érdekelt körök értesittetnek A kereskedelmi és iparkamara.

— **Rövid uton.** Görgő Mihály n-i lakos ismeretes dohánycsempész üres óráiban. Még ez év elején egy zimankós téli időben felkérezkedett egy N-ről B-be vánszorgó szekérre a sáros uton, hogy a hátán egy rosz zsákban czepelt nagy csomó mindenfélét könnyebb legyen önmagával együtt elszállitania. A rosz zsákot feltette a kasba, maga pedig nyugodtan pipálgatott. A cs-i csárdánál ló- és ünitatás czéljából betértek a szekeret hajtó komával együtt az ivóba, hol két rokonszenves legény: két finánez borozgatott. Ezek megmotozták a szekeret és természetesen dohányt találtak a zsákban jókora mennyiségben, melyet azonnal elkonfiskáltak. Az esetről tényleirást vettek fel s beterjesztették a k—i pénzügyigazgatósághoz, hol kihallgatták Görgő Mihályt, ki is bevallotta a dohány tulajdonosául önmagát, mert tagadni ugy sem lehetett, de egyuttal azt is, hogy semmije nincs a világon azon a rosz zsákon kivül, a miből birságot lehessen rajta venni. Akkor ez is jegyzőkönyvbe vétetett s a pénzügyigazgatóság átirt a kir. ügyészséghez, hogy tegyen inditványt a Görgő uram esetét illetőleg. A kir. ügyészség megkereste a kir. járásbiróságot, hol ismételten kihallgatták Görgőt, ki megint csak azt vallhatta, a mit azelőtt. Ekkor a kir. ügyészség áttétette az ügyet a kir. törvényszékhez s itt ismételt kihallgatás után, hol Görgő uram diplomás dohánycsempésznek tünt ki, végre itéletet hoztak felette, mely meglehetős hosszu időre: 3 hónapi büntetésre szólott. Természetesen Görgő uram appellált, a meddig s a mennyire csak lehetett, de végre megjövén a jogerős és meg nem változtatott itélet, végre kérvényt intézett Szilágyi Dezső igazságügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltóságához, hogy tekintettel 3 havi elzáratásának kezdő idejére, mely Május 15-én, a tavaszi munka közben s továbbra is éppen a nyári dolog időben fogná el beteges feleségétől és 4 gyermekétől a kenyérkereső két kezet, engedtessék meg neki, ha már máskép nem lehet, hogy a leülést Október 1-én kezdhesse meg. Erre Szilágyi Dezső igazságügyi miniszter ur ő nagyméltósága átiratot intézett dr. Vekerle Sándor pénzügyminiszter ur ő nagyméltóságához, hogy adjon véleményt a maga részéről a Görgő uram sajátságos esetét illetőleg. Görgő Mihály uram pedig jókedvüen nevet a markába, hogy ennyire huzhatja-halaszthatja azt a kis „strófot“, de legroszabb esetben is az őszig hüselni megy a nagy meleg elől, ha csak dr. Vekerle Sándor pénzügyminiszter ur meg nem boszankodik és aféle véleményt nem ád, hogy ilyen notorius csempészt még sem jó lesz megkimélni a nyári hüseléstől.

— **Az elzálogositott sorsjegyekről** a kuria, egybehangzólag az alsóbiróságokkal, kimondotta, hogy sem a letét, sem a zálog ügylet fogalma nem foglalja magában azt a kötelezettséget, hogy a letét vagy zálogtartó a nála elhelyezett oly érték papirokról, melyek kisorsolás alá esnék, a sorsolást nyilvántartani tartoznék, mert a tulajdonosnak módjában áll az elzálogositott sorsjegyek számait följegyezni s a huzásokat figyelemmel kisérni.

— **Ivócsarnokot** szándékozik felállitani Turai Farkas a Nagyerdőn az esetben, ha 25—30 egyén előre jelentkezik nála (Miklós utcza hirdetési és közvetitő intézet) hogy az ivócsarnokot igénybe veszik. — Karlsbádi és mindenféle gyógyvizet lehetne kapni minden reggel 5—9 óráig a csarnokban, amint ez Budapesten is van Edeskutinál, a kinek üzletében és a szomszédos Erzsébettéren minden reggel százával lehet látni a melegitett ásványvizeket szürcsölgetőket. — Egy ilyen csarnok felállitása nagy előny lenne az olyan gyöngélkedőknek, akiknek az orvos a karlsbádi melegforrások használatát tanácsolja, de egy vagy más oknál fogva bajos nékik a Csehországba való menetel.

— **A debreczen-f.-abonyi vasut** megnyitása határidejéről egymással ellentétes tudósitások jelentek meg két helybeli lapban. Az egyik f. hó 25-dikére, a másik jövő hó 23. és 24. napjaira teszi a megnyitás idejét. Még a a szárnyvonal megnyitására vonatkozólag is eltérés van a két tudósitás között. Mi, miután már annyiszor halasztást szenvedett a megnyitás tervezett ideje, nem akarunk sietni a megnyitás jövendölésével. Mert még most sincsen véglegesen eldöntve a megnyitás napja. A mütanrendőri bejárás elrendelése iránt is csak most adatott be a kérvény és még az állomások benépesitésének elrendelése sem érkezett meg. Az épitő vállalat ugy számitja, hogy a f. hó végén, 27. vagy 28-án ugy a fő —, mint a szárnyvonal megnyitható lesz a t.-füredi hid kivételével, mely augustusnál előbb aligha lesz átadható a forgalomnak. — Általában a háromtagu végrehajtó bizottság, melynek egyik tagja Debreczenben lakik, még semmi positivet nem tud mondani a megnyitásról. — Beszélnek a menetrend elkészületéről is. — A menetrendről ma még ép oly kevéssé lehet biztosat mondani, mint a megnyitásról. E vusut menetrendje még nincsen beilletve a nyári menetrend már kinyomatva lévő tervezetébe. A fővonalon talán mindkét irányban naponta két-két vonat közlekedik; de ha egy vonat indul is napjában, ami az első évben valószinübb, a Hortobágyot reggeltől estig meg lehet járni.

— **Kölcsey-kör Szatmáron.** Szatmárról irják nekünk, hogy ott „Kölcsey-kör“ van alakulóban, melynek czélja szellemi központot teremteni Szatmár városában, belevonni, összpontositani a szépért, nemesért lelkesülő mindkét nembelieket, ápolni a magyar irodalmat, tudományt és müvészetet, fejleszteni a szépiránti érzéket, közremüködni társadalmi uton is a vármegye és város közügyeinek, érdekeinek előmozditásán, továbbá létesiteni egy „Kölcsey-szobát,“ melyben

---

— Nincs.... De van sherry, — felelt Dornoy a pohárszékre mutatva.

Mauduit felnyitotta a pohárszék alját.

— Ah! — kiáltott nevetve. Hisz van itt sherry, muskatella. kétszersült, fagylalt, gyümölcs. — Most már értem halaványságát ... Nincs olyan hangulatban, hogy velem dolgozhassék . . . Mondhatnám valóban . . .

De elharapta szavát és némán, de mosolyogva nézett Dornoyra.

Az összeesküvőköl egyszerre vidám francia lett.

— Jól van, na, kedves barátom, majd eljövök máskor... Itt hagyom... Most nincs olyan haugulatban... Majd magam tervelem ki a megoldást... Nehéz... A mit eddig találtam, az mind banális... de majd rájövök végre . . .

— Ne találjon mást, szakitá félbe Dornoy sebesen. Ne keresen mást, ne keressen!

Mauduit Pierre kezét nyujtá neki.

— A viszontlátásra, Léon!

Dornoy habozva nyult a keze után. Mindamellett megszoritotta azt, Mauduit pedig, mialatt szemébe nézett a fiatal embernek, szánakozó, nyájas hangon mondá neki:

— Biztositom, Léon, hogy láza van. Ne dolgozzék sokat!

Es elment nevetve, de csakhamar ismét visszatért, ledobva az asztalra a Zuloagatört.

— Majdnem elvittem magammal. Itt van . . . Hasta la muerte. Ejnye, talán igaza is van. Nagyon romantikus eszme. Elkopott . . . Calderoni. Majd keresek valami modernet.

Eltünt. Dornoyt ott hagyta zavart fejjel. Egész felindulása, melyet eddig elfojtott magában, hirtelen kipattant; mint a megfeszitett léggömb, és egy huh! szóban tört utat magának.

— Semmit sem tud! Semmit sem tud! Semmit tud! . . . De micsoda iszonyu óra!

És a fiatal ember, a férj rendeltetéséhez képest, lassan hajtogatni kezdé a Xeres de la Frontera nedvével telt poharat, melyet ama nő drága ajkai számára készitett . . .

IV.

Még ugyan nap két különböző levél ment el a Frochor-avenueről; az egyik a munkatársnak, a másik társnőnek:

— Ne számitson többé reám, — irá Dornoy a férjnek. Majd megmagyarázom elhatározásomat. Hátat fordítottam terveimnek. Lemondok a szinházról. Regényt irok.

A nőnek pedig:

„Majd később mindent megmondok. Elutazom Olaszországba. Okiratokat kutatok. Lemondok a regényről. Történetet csinálok.“

— Nem tudod, mi az oka? — szólt Mauduitné, a ki nagyon jól értette, Mauduit Pierrenek, a ki nem értette a hirtelen elhatározást. Fogadni mernék, hogy Dornoy házasodik.

— A gyámoltalan!

Mauduitné furcsán nézett rá.

— Nagyon udvarias vagy, az igaz!

— Bocsánat, szólt Mauduit, de szeretem azt a Dornoyt, s tudod Jeanne, a házasság, mint gyakran mondják, nem egyéb szerencsejáténál. Nem mindenki nyer ám gyémántot és gyöngyöt, mint én!

És megcsókolta telesége homlokát.

a lehetőségig összegyüjtetnének a „Kölcsey relikviák“, létesiteni egy „szatmármegyei muzeumot“ a mely kiterjesztené figyelmét a megye történelmi jelentőségére s történelmi helyeire. Tekintettel lenne a kör archealogiai szempontból a megye azon pontjaira, melyeken az ásatások a régi világ egy-egy emlékeit hozzák felszinre stb. Az alapszabály-tervezet már készen van. A mozgalom élén Szathmár város vezérférfiai állanak.

— **Gyászjelentés.** Bánatos szivvel tudatjuk felejthetlen fivérünk — illetve sógorunknak néh. K l e i n G y u l á n a k élete 48-ik évében, hosszas betegség után e hó 10-én Bécsben történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei f. hó 14-én d. e. 9 órakor fognak Debreczenben Piacz-utcza 1827. sz. házunktól az izr. sirkertbe örök nyugalomra tétetni. Debreczen 1891. május hó 12-én. Haraszti Ernesztine, Goldberger Berta, Klein Mór, Fischer Laura mint testvérek, Haraszti Mór, Goldberger Zsigmond, Bachrach Gyula, Fischer Zsigmond, Dr. Simon József mint sógorok, és a többi rokonok nevében is. Nyugodjék békével.

— **Olcsó üveg és porczellán áruk.** Az egyesült magyar honi üveggyár részvénytársaság debreczeni raktárát feloszlatta, igy az itteni üzletben még felhalmozva levő áruk rendkivül olcsó árakon adatnak el, ugy hogy az egyes háztartások a szükségleteiket soha többé ily kedvező alkalommal be nem szerezhetik, mint most. A piacz utczai bolthelyiség uj bérlőjének lévén átadandó, azért az árak a gyári áraknál is sokkal olcsóbbra lettek leszállitva.

— **Halálozás.** Zivuska József, gazdászati tanintézeti halgató, kiskoru testvéreim Jenő és Jolán továbbá a boldogultnak testvére Plank Hedvig özv. Blaskovics Viktorné, ugy a szélesen kiterjedt rokonság nevében is, fájdalomtól megtört szivvel jelentjük felejthetetlen édes jó anyánk, illetve testvér Özv. Zivuska Józsefné szül. Plank Franciska asszonynak f. 1891. évi Május 12-én reggeli 6½ órakor, életének 51-dik, özvegységének első évében, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát s teljes árvaságra jutásunkat. Porlandó részei folyó hó 14-kén délután 4 órakor, fognak a Szent-Anna-utczai róm. kath. sirkertben lévő halottas kamrából, ugyanott örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise áldozat pedig f. hó 16-án d. e. 10 órakor fog az egek Urának bemutattatni. Debreczen, 1891 Május 12. Béke lengjen áld tt hamvai felett!

— **A debreczeni m. kir. dohánygyár munkásai** betegsegélyző egyletök pénztárának javára május hó 23-án (szombaton) a Boka Testvérek zenekarának közremüködése mellett a nagyerdei „Dobos-pavilon“ tánczteremben tánczczal egybekötött Majálist rendez: Kezdete este 8 órakor. Belépti jegy személyenként 80 kr. Jegyek előre válthatók: Weinberger Lajos dohánynagyárusnál piacz utcza, a rendező bizottság tagjainál és este a pénztárnál. Magyar nemzeti táncz nyitja meg a mulatságot. Lejtik: Báthori Julcsa; Gyuró Eszter, Taligás Róza; Tóth Etel.

— **A legujabb kegyuri követelés.** A kegyuraság czimén a főtisztelendő egyeki plébános ur is követelőzni kezd D e b r e c z e n városán. Ő is egy önmagában véve csekélynek látszó dologgal kezdi, de mégis van benne valami, ami jelentőséget kölcsönöz az ügynek és arra figyelmezteti Debreczen városát, hogy legyen óvatos és ne teljesitse a főtisztelendő ur szokatlanul megokolt kivánságát. Az eset értesüléseink szerint a következő: Ezelőtt két évvel a városi tanács a népes O h a t p u s z t á n temető helynek két hold földet hasittatott ki, azt körül árkoltatta, kapuval elláttatta és bejásittatta. Az ott lakó tanyai lakosok hitfelekezeti arányához képest, akként intézkedett, hogy egy hold területen a r. katholikusok, 1000 □ ölön az ev. reformátusok, 500 □ ölön a zsidóvallásuak temetkezzenek. A város ezzel tökéletesen eleget tett az 1876. évi, közegészségügy rendezéséről szóló XIV. t. czikknek. A temetőt azonban a tanyai lakosok mindekkoráig, két év óta sem vették használatba. A r. katholikusok halottaikat áthordják E g y e k r e, a reformátusok pedig C s e g é r e, tehát egy más törvényhatóság területére minden külön engedély kikérése nélkül. — Az egyeki plébánus, a kinek plébániájához tartozik az Ohaton lakó katholikusok lelki gondozása, azért vonakodik az uj temetőben temetkezni, mert az még nincsen fölszentelve és ő nem akarja addig f ö l s z e n t e l n i, a mig oda feszület nem állittatik. — A feszület felállitását pedig a főtisztelendő ur Debreczen városától követeli, azon az alapon, hogy a város az ő tudomása szerint — pátronusa a r. kat. egyháznak. A főt. ur a városhoz intézett levelében a debreczeni helyi viszonyokban való kolossalis járatlanságát árulja el; ezért áll aztán olyan szerfelett ingatag alapon az ő követelésének jogosultsága. A városi tanács a jog és pénzügyi bizettség véleménye alapján igen helyesen, a törvényesség és a következetesség álláspontjához hiven, a főt. urat elutasitotta az ő keresztes kivánságával, azt válaszolván, hogy a város temetőhely adományozásával, körülkeritésével, kapuval ellátásával tökéletesen eleget tett a törvény követelményeinek; vallásos, plane felekezeti jelvények felállitására pedig épen a törvény értelmében nem kötelezhető. Azt azonban, hogy a hivek vagy maga a plebánus ur feszületet állitson a temető valamely részén, nem ellenzi. Tisztelet.

tel hajlunk meg a hitfelekezetek szokásai és hitelvei előtt, de azt ne vegye tőlünk senki rosz neven, ha ilyen kivánságot teljesithetetlennek tartunk és erélyesen visszautasitunk, épen azon indokolásnál fogva, amelylyel azt a főt. ur támogatja. — Nem akarunk a főt. ur indokolásának cáfolgatásába bocsátkozni, hiszen a régi és ujabb nagynevü egyház jogtudósok tekintélyes része még azt a tételt sem fogadja el, hogy a temetők, különösen a templomtól külön álló temetők gondozása a pátronus kötelezettségei közé tartoznék. Mi a városi tanácsnak elömerésünket fejezzük ki magatartásáért és számithat a sajtó támogatására, amire a jövőben még szüksége lehet. Mert Dr. S á r v á r y Gyula t. főorvos a közig. bizottság április ülésén intézkedést kért, hogy a hulláknak az Ohatról elhordása megakadályoztassék. Az intézkedéssel a tanács bizatott meg, amelynek tehát megint került egy kényes természetü ügye. De mi bizunk a tanács bölcseségében és erélyességében, mely tud és akar méltányos lenni, teljesiti a városra nehezedő erkölcsi és törvényben előirt kötelességeket, de erélyesen vissza utasit minden olyan követelest, amely alaptalan, igazságtalan és a teljesités által veszedelmessé válnék a városra nézve.

— **Egy krajczár — két krajczár.** Egy rosz viganós, de jó nyelvü menyecske egy keszkenőbe sóskát árul a debreczeni főtéri zöldségbazárban. Egy asszonyság megkérdi tőle, hogy eladó a sóska? A némber sóskás 2 krajczárban állapitja meg a sóska folyó árát. A ténsasszony éppen felét, 50% engedménynyel, 1 krajczárt igér, tehát a legkisebb forgalmi értéket. Mire a sóskatulajdonos Eva némberterméseztének egész energiájával kitör, hogy hányszor is kellett neki addig lehajolni, mig összeszedte a sóskát s még se restelte 1 krajczárért kérni. Szó szót ér s végül a felek a kapitány elé kerülnek, ki igazságosan itél, a menyiben a tetemes sértegetésért az ár 20-szorosát rendeli büntetésül a ténsasszonyra, ki két hatost azonnal ki is szur, csak hogy mehessen tovább. A sóskás némber pedig viszi a sóskát ismét a 20 krajczárral a bazárba és tán még többért eladja 2 krajczárnál. Nyelvesnek a világ!

— **Iparosok figyelmébe** Az északamerikai egyesült államok 1993-ban Chicágóban nemzetközi kiállitást rendeznek, melyben való részvételre a magyar gazda és iparos közönséget is meghivták. E kiállitás felfogja ölelni 12 csoportban a mezőgazdaságot, az erdészetet borászatot, kertészetet, az állat és haltenyésztést, a bányászatot, kohászatot a gépipart, a közlekedési eszközöket, a gyáripart az elektrótecnikát, a képzőmüvészeteket, a nevelét tudományt, a mérnöki tédományokat, épitészetet, a nezét és drámát, az ethnologiát, az végül az ipar haladásra vonatkozó valamennyi találmányt. A kiálitandó tárgyak a mennyiben ott eladás vagy fogyasztás alá nem esnek, vámmentesek. A szállitásköltségeket, a kárveszélyt, nem különben az esetleges biztositási költségeket a kiállitó viseli. A szükséges gőz és vizerő mérsékelt dij mellett a kiállitóknak rendelkszésére lesz. Térdij nem szedetik. E kiállitásban Magyarország hivatalosan nem vesz részt, mindazon által a benne részt venni szándékozók, a M. kir. kereskedelemügyi miniszterium részéről minden lehető erkölcsi támogatásra számithatnak. Miről az érdekeltek ezennel értesittetnek. Debrdczen 1891. május 8. A kereskedelmi és iparkamara.

— **A bőr színének változása.** A párisi orvosi akadémiának a napokban következő jelentést küldték be Lipcséből. Egy négert ápoltak az orvosok Lipcse egyik kórházában s mütétet hajtottak rajta véghez. A mütét alkalmával szükségesnek látták az orvosok, hogy a néger bőrét pótolják, tették pedig ezt egy fehér emberről átvitt bőrdarabkával. Az ekként átvitt fehér bőr a szerecsenen pár hét alatt fekete szinüvé változott. Az orvosok ekkor ellenpróbát alkalmaztak s a szerecsen bőréből pótolták egy fehér bőrhiányát. A kisérlet sikerült, a mennyiben a fekete bör a fehér emberen pár hét alatt megfehérült.

x **Kiss János** keztyüs és kötszerész minden tekintetben bőven és gazdagon felszerelt üzletet nyitott a Biedermann palota egyik bolthelyiségében, a kaputól jobbra. A dus választéku keztyü-raktárt, valamint kötszerveit kitünő minőség és előnyös árak jellemzik.

Sport.

A fővárosi lapokban hatalmas czikkeket és tárczákat olvasunk a totalisateur ellen, de ugyanakkor a Sport rovatben buzditást is, hogy a közönség melyik lovat favorizálja, melyiken nyerhet legbiztosabban.

Igy kerül ki aztán az a furcsaság, hogy egyi lap egyik ló dicsőségét hirdeti, a másik lap meg a másikét, s megesik, hogy jóslásuk egyetlen egy esetben sem egyezik össze.

Pl. A mai versenyekre első helyen nyerteseknek jelöli:

A „Magyar Hirlap.“				A „Pesti Hirlap.“
I. Gara.	—	—	—	Sultán.
II. Aba.	—	—	—	Merész.
III. Puppenfee.	—	—	—	Álnok.
IV. Ophelia.	—	—	—	Peccavi.
V. Benczur.	—	—	—	Hősnő.
VI. Sztáray névtelenje.			—	Harvest.
VII. Trulla.	—	—	—	Flavie.

Talán ha kis-lutri számokat jósolgatnának, inkább megegyeznék a számitásuk.

REGÉNY-CSARNOK.

Egy becsületes asszony története.

— Regény 1 kötetben. —

Irta: R. P. O. 22

(Folytatás.)

Miklós mindent elkövetett, hogy ő kegyelmessége előtt bizonyitékát adja beható, éles eszének, miszerint mentől gyorsabban megnyerje őt a maga részére, hogy az a kerülményekkel szemben mellette védelmi állást foglaljon el. Mig egymásra kellemesen mosolyogtak, Miklós nagy ügyesen magáévá tette a nagy férfi politikai eszméit, indulatait, szokásait és ebből kifolyólag a méltóság emberében mindinkább fokozódott a rokonszenv iránta.

— Öcsém puritán jellem. irtózik minden ujitástól és e végből idegenkedik a modern emberektől, mondá lassu, fáradt hangján Tarjáni a grand signeur leereszkedő jóindulattal Miklósnak, de ön bizhatik bennem. Marceline hugom jövője nagyon is a szivemen fekszik és én örömmel fogadom önt be családunkba. Ő exeellencziája helyt is állt szavának és elutazását megelőző napon meg is történt Marcelinenek Miklóssal való jegyváltása.

A kedves kis Marceline határtulanul boldog volt, tuláradt öröme, felkiáltásai tisztán röppentek az ég felé és a közeli jövő gondolata egész tündérvilággal népesité be képzelgő kis fejecskéjét.

— Tegye őt nagyon boldoggá, ujjongá a rajongó Róza néni bensőséggel, Miklós kezét gyöngéden szoritgatva; a jó gyermek megérdemli, hogy nagyon szeresse.

— Oh! majd meglátja, minő szép és jó asszonya lesz ebből a kedves virágból, ebből a feslő rózsabimbóból. A szerelmes férj csókjaitól tökéletes nővé fog alakulni. A férjhez menetel olyan igézővé teszi az ifju nőket, a kissé szögletes vállak olyan teltekké válnak.

Miklós meg volt elégedve a sikerrel. Erezte, hogy immár serényen a politikai pálya utját kell egyengetni, hogy gyorsan haladhasson a kitüzött magasztos czél felé. Nem is vesztegélt meddőn tétlenül.

— Kedves, jó főtisztelendő atyám, — mondá finom, jóságos mosolylyal a szomszédos kis város plebánosának, a kit pártemberekért óhajtott birni, — megölelve — nagyon megfeletkeztek ám önről, az egyház közül szerzett dus érdemeiért, nem méltányolják kellőleg. Soká hagyják ezen a szegényes parochián, pedig kétségbevonhatlanul rég megérdemelte a kanonoki állást. Ezt én nagyon jól tudom, s ha képviselővé megválasztatom, nem is fogok késni az ön érdekében minden követ megmozgatni.

— On igazán nemes lélek, köszönöm — viszonzá legott hosszan megszoritva a dicső fiatal ember oda nyujtott kezét, örvendező szomrehunyoritással hálálkodva a plebános ur.

A nagy lelkek szövetkeztek a nagy eszmék szolgálatában.

Miklós nagy ügyesen eltalálta mindenkinek az óhaját, s örömmel vállalkozott mindenki baján segiteni. Hangzatos phrázissal megtette a szép igéreteket, és annyi állást igért mindenfelé, hogy három ministeriumnak hatalma sem tudott volna annyi igéretnek megfelelni.

Marcelinnel való eljegyzést követő héten a szabadelvü párt derék vezérfiai nagy ünnepélyességgel felkérték őt a képviselő jelöltség elfogadására s ezzel nyomban elő is állottak a választási mozgalmak. A kerület ez ideig mindig ellenzéki követet küldött a parlamentbe s igy előre látható volt, hogy nem a legcsendesebben nyer majd befejezést a pártsurlódás s Romhányi megválasztása nagyobb áldozatokat követel.

Mindazonáltal Miklósnak nem volt nagy oka az aggodalomra, érdekeit támogatta Tarjáni a miniszter, a nyilvánosság nagy embere, aztán hatalmas szava volt a vidéken a jövendőbeli apának is, a nagy vagyon képviselőjének. Romhányi mama sem nézte tétlenül az egész dolgot és aztán a mindenható pénz ő fensége is busásan rendelkezésre állott.

Romhányiné, a derék mama, a ki a vasárnapi istentiszteletekre nem mert elmenni, mert az összetömörült zsiros haju, büzös lehelletü emberek feje felett képződő nyomasztó ködpára megfekszi sensitiv mellét, most, mint nemes, nagy eszmékért lelkesülni tudó honleány nagy missióra vállalkozott és a választás napjáig gyakran gyüjtötte össze maga köré a nép gyermekeit s a csapra ütött boroshordó mellett nagyszabásu szavakban fejtegette elöttük a szabadelvü párt messzire kiható áldásos intencióit s ilyen hevült állapotban elszivelte a parasztok kurjongatását s hogy finom kis kezeit befertőzzék nyálas csókjaikkal. De hát a jó asszony csakugyan elhitte, hogy küldetést teljesit és mit meg nem tett volna ő, az ő kedvencz fia érdekében.

Ozdy Mihályt is sikerült megnyerniök, a ki valódi gyöngye a korteseknek. Tekintélyes, tipikus alak, erős válakkal, hájasodásnak indult óriási alakkal, őszbe csavarodott, gondosan kentfent göndör fürtökkel, lölfelé kunkorodott vastag bajuszszal, meggyürödött ábrázatán fárasztó arczjátékkal és hadonászó, a beszédett kifejező taglejtésekkel. Ez az Ozdy Mihály valami obscurus firma volt, már mindenfelé próbált szerencsét, de nyughatatlan vérmérsékieténél és állhatatlan cselszövő jelleménél fogva mindenütt rosz vért szült, miért is mindenütt hamarosan tuladtak rajta. De mint kortes megfizethetetlen szolgálatokat tett, tett, a szó teljes értelmében agitator, valóságos forradalmár volt, Sok embert segitett már a hatalomra ezért akadt is mindig pártfogója, betették már mindenféle hivatalba, de a hol pénzkezelést biztak reá, ott csakhamar sikasztáson érték utol, mire a jó ember stentori hangján kiáltá oda: hát mit csodákoztak, hiszen mindenütt lopnak, hol ügyesen, hol ügyetlenül; a lopás ösidőktől összeolvadt az emberi természettel s valóságos ösztönné vált.

A hol nem lophatott, ott pedig zendülést szitott a hivataltársai között, mely azonban mindig azt eredményezte, hogy kiadták neki az utlevelet. Ilyen uton-módon nagy kellemetlenségeket szerzett rendesen jóakaró pártfogóinak.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: **Karczag Vilmos.**

Tiszta selyem Foulard nyomással 1 frt 20 krtól 4 frt 65 krig méterenként (körülbelül 450 különböző minta) egész ruhákra, vagy végszámra portó és vámmentesen megküldetik G. **Henneberg** (cs. és k. udv. szállító) gyári rak. tárából **Zürich.** Minták postafordultával. Levelekre Svájczba 10 kros bélyeg ragasztandó. (6)

FELHIVÁS.

A „Közgazdasgi bank“ részvénytársaság tisztelt alapitói és részvényesei ezennel felhivatnak, miszerint jegyzett részvényeik értéke után 20 %-kot, vagyis **reszvényenként 20 forintot f. é. május 14, 15, 16.** napjain délelőtt 10—12 óráig Debreczenben az „I s t v á n“ g ő z m a l o m c z e g l é d - u t c z a i i r o d a h e l y i s é g é b e n ideiglenesen elhelyezett pénztárnál befizetni sziveskedjenek.

Debreczen, 1891. május 11-én.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Dr. Tüdős Kálmán
egyetemes orvostudor,
belgyógyász,
folyó évi màjus 1-ső óta
Nagyhatvan-utcza 1099. sz. alatt
(kismester-utcza sarkán) lakik.

Atyámtól által vett
üveg, porczellán és konyha berendezési üzletemben,
tulhalmozott raktár miatt az összes
asztali tea, kávé, mocca készleteket,
függő lámpákat, fa és bádog tálczákat,
virág vázákat, diszkorsókat.
A mai naptól
leszállitott gyári árakkal szolgálom.
Tisztelettel
ifj. Pàjer József.

Szabò Lajos fiai
czégnél Debreczen, Rózsatér.
Nagy választékban kaphatók
Napernyők,
Női, férfi ès gyermek
HARISNYÁK,
olcsó szaboff árakon.

Orvosi tekintélyek által
vese, hugyhara, köszvény és **hólyag** bántalmak ellen, továbbá a **légző** és **emésztési** szervek hurutos bántalmainál rendelve.
Salvator
— égvényes vasmentes savanyúviz —
szénsavdús, **lithium** tartalmu forrás.
Borral használva igen kellemes üditő italt szolgáltat.
Kapható ásványvíz-kereskedésekben s legtöbb gyógyszertárban.
A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.

Lakás változtatás.

Fogorvosi mütermemet

Május 1-jén Piacz-utczára az Ipar és Kereskedelmi Bank épületébe, a Kölcsönös segélyző egylet volt helyiségébe tettem át.

Dr. Nágel Zsigmond

Kardos László

czeglédutcza.

Ajánlja

kitünő szines

függönyeit,

ágyteritőit,

olcsò èsigenjó

butor szöveteit.

Első rangu

zenészeket

szerződtet ez idényre, a viski

fürdő igazgatósága.

Ugyanott a

vendéglő is bérbe adó nyáron át

400 forintèrt,

ajánlatok a fürdőigazgatósághoz czimezendők u. p. Bustyaháza Máramarosmegye.

VISK

elsőrangu gyógyfürdő Marmarosban.

Alkalicus, vasas, sós-forrásokkal, hidegvizgyógyintézet, massageval, villanyos-fürdővel svéd-tornászattal, inhallátiókkal, kád-, gőz-, iszap- és fenyü-fürdőkkel, tejcsarnokkal.

Ez idén az előkelők gyülhelye.

Fürdő megnyitás május 15-én.

Egyedüli fürdő a hol a **migräne fejfájás** sajátszerüleg **gyökeresen** lesz gyógyitva.

Forrásai általános elgyengüléseknél páratlanul erősitők.

Uti-irány: Pest-felől Érmihályfalvának Bustyaházáig vasuton innen ¾ óra alatt a fürdő-igazgatóságnak **saját** kocsiközlekedése.

Fürdőleirással észséggel szolgál

az igazgatóság.

HARISNYA

nők urak és gyermekek,

számára,

legnagyobb választék

és

legjobb minösègben

egyedüli raktár

Kunz József és Társa

czégnél

kistemplom bazár. (2)

Csodaszerü a siker.

Szeplő, tisztátalan arczszin, sárga folt stb. bizton eltünik a **Bergmann és Társa**, Drezda

Bergmann liliomtejszappan

napontai használat után.

Kapható 45 krért Dr. Rothschnek V. Emil gyógyszertárában.

Czigarettázók!

A ki észszerüen czigarettázik, tudja azt, hogy a czigaretta jóságánál nemcsak a dohány, hanem a papir finomsága is mérvadó. Ezért, de még egészsége érdekében is ügyeljen minden czigarettázó, hogy a használandó papir finomsága minden kételyt kizáró legyen. Teljes megnyugvással és bizalommal használható a

Les dernieres Cartonucheus

Braunstein Fréres

PÁRISI GYÁRÁBÓL, 65. BOULEVARD EXELMANS

való czigarettapapir, melynek kitünő voltát tekintélyes bel- és külföldi tudományos férfiak ismerték el. Gyárunk folyton oda törekszik, hogy nemcsak egyformán finom, de mennyiségre nézve is mindig ugyanannyi papirt szállitson. Tapasztaljuk azonban, hogy a fogyasztóközönség sok félrevezetésnek van kitéve s vannak oly gyártmányok is, melyekre gyártóik czégük nevét kinyomni, a mit pedig a tisztes gyáros mindig megtesz, nem merik. Sőt oly gyárosok is vannak, kik a papirnak kezdetben teljes lapszámait és annak minőségét is leszállitják és kevesebb, silány papirt szállitanak. Ezekre utalván, bizvást hisszük, hogy minden értelmes czigarettázó a mi „*Les dernières Cartouches*“ jegyü árunkat fogja használni, mely évek óta bizonyult jobbnak, minden más cziga. rettapapirnál. Egyuttal figyelmeztetünk mindenkit, hogy papirosunk czimlapján czégünk neve áll

BRAUNSTEIN FRÉRES

Czigarettapapirunk és hüvelyeink gyári raktára *Bécsben, I., Schottenring 25. sz.* alatt létezik.

SCHLICK-féle

vasöntőde és gépgyár részvénytársaság

BUDAPESTEN.

Gyár és irodák:	Városi iroda és raktár:
VI., külső Váczi-ut 1696/99.	VI. Podmaniczky-utcza 14.

Ajánlja kitünő és szilárd szerkezetü,

gőz- és járgánycséplő-készületeit és számos első dijakkal kitüntetett szabad. SCHLICK-féle 2 és 3 vasu ekéit és szabad

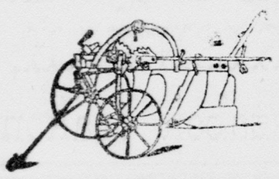

mélyitő-ekéit,

eredeti SCHLICK és VADITS-féle

egyvasu ekéit — talajmivelő eszközeit, boronáit és rögtörő hengereit,

valamint

SCHLICK-féle szab. „Haladás“ sorbavetőgépeit.

Készletben vannak továbbá: gabonatisztitó rosták (BAKER és VIDATS rendszer), takármánykészitő gépek, tengeri morzsolók és darálók, szab. Jókay-féle „Hungária“ darálógépek erőhajtásra, őrlőmalmok és olajmalomberendezések. Eredeti amerikai kévekötő és marokrakó aratógépek és fükaszáló gépek, szállitható mezei vatutak stb.

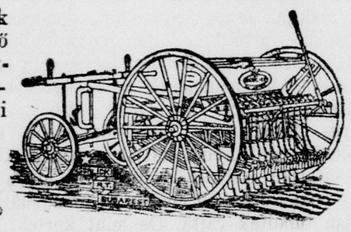

Előnyös fizetési feltételek.

Legjutányosabb árak. Árjegyzékek kivánatra ingyen s bérm.

Debreczenben minaraktár TRNKA FERENCZ urnál.

A legjobb világhirü szájviz.

!! Orvosilag megvizsgálva és rendelve!!

40 éves jó hinév! Száj és fogbetegségek

u. m. a fogak tágulása, fogfájáso, gyuladások, daganatok, a szá kellemetlen szaga vérző foghus, fogkő lerakodás, legbitosabban meggátoltatnak a világhirü valódi cs. és királyi udvari fogorvos

Dr. POPP Anatherin-szájvizének

naponta való használata által.

Tetemesen nagyobb palaczkokban 50 kr., 1 frt és 1 frt 40 krral.

mely óv szerül szolgál min denféle fogfájás és szájbetegség ellen, jónak bizonyult torok öblögető az idült torokbajoknál — s nélkülözhetlen az ásványvizek használatánál s a dr. POPP-féle fogpor vagy fogpaszta egyidejü használata mellett, mindenkor egészséges, szép fogak nyerhetők.

Dr. **POPP**féle **foglomba**, az odvas fogaknak kitömésére, Dr Popp-féle növény-szappan mindennemü bőrküteg ellen különösen fürdők számára, Dr, Poppféle napraforgó virágolajszappan, Vénusszappan, a jelenleg legjobb s legfinomabb pipere divatszappanai s a bőr finomitási tekintetében fölülmulhatlanok.

Ara. Anatherin fogpaszta szelenczékben 1 frt 22 kr., illatos fogpaszta 35 kr. fogpor 63 kr. fogalom 1 frt, növényszappan 30 kr. napraforgó virágolajszappan 40 kr. Vénus szappan 50 kr.

A hamisitott Anatherin szájviz megvételétől, mely a vegyelemzés szerint a fogakra káros hatással van, mindenki határozottan óvakodjék.

Kaphatók: Bécsben I. Bognergasse 2., valamint Debreczenben: Tóth Béla főraktár) Dr. Rothschuck V. E., Balázs A. Mihálovits István, Muraközy L. örökösei (Őrvényi Ottó, Szilágyi P. M., Tamássy Béla, Füleky P. urak gyógyszertárában, ugy, szinte SzentKirályi Tivadar Csanak J. és Schwartz B. urak üzleteiben és Magyarország minden gyógyszertárában, gyógyfüszerüzletében és illatszer kereskedésében.

Kérjük határozottan Dr. Popp gyártmányait és ne fogadjunk másokat.

AZ EGYESÜLT MAGYARHONI

ÜVEG-GYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

debreczeni raktárát feloszlatván, —

a raktár helyiségeiben találkozó

összes üveg és porczellán áruk

mai naptól kezdve — még a készlet tart —

tetemesen leszállitott

árak mellett,

kèszfizetès mellett elárusittatnak.

Legjobb asztali- és üditőital.

Hazánk legkedveltebb

savanyuvize

A MOHAI **ÁGNES** FORRÁS,

mely nemcsak a polgári körökben kedvelt, de utat tört magának a felsőbb és legfelsőbb körökben is.

Ő fensége József főherczeg

— asztalán rendes italul szolgál. —

Konstantinápolyban, Alexandriában, legközelebb **Fiuméban** is ép ugy mint **hazánkban** általánosan a **kolera** megbetegedés ellen **praeservativ** gyógyszernek bizonyult. — Mindazon tisztelt fogyasztóinak, kik ezen ásványvizet akár borral, gyógyczélokra, vagy tisztán mint asztalvizet előszeretettel használják kérjük azt röviditve

ÁGNES-

forrás néven kiszolgáltatni. — A nagyérdemü közönségnek ásványvizünket szives jó indulatába ajánlva, maradtunk teljes tisztelettel

az **ÁGNES**-forrás

kutkezelősége Mohán.

Friss töltésben az ország minden gyógyszertárában, füszerkereskedésében és vendéglőjében kapható. — Országos főraktár:

Édeskuty L.

cs. és kir. és szerb. kir. udv. ásványviz-szállitónál. BUDAPEST, Erzsébettér 8. sz.

AZ ÁGNES-FORRÁS KÜLÖNÖS ELŐNYEI:

Gazdag szénsavtartalmu. — A bornak szinét nem változtatja.

Természetes izét kellemessé teszi,

a miért is a vendéglős uraknak keverékül »Spritzer« előnyös szolgálatot tesz.

Kitünő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Legjobb asztali- és üditőital.

Debreczen 1891. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr“ könyvnyomdájában Széchényi-utcza SIMON-ház.